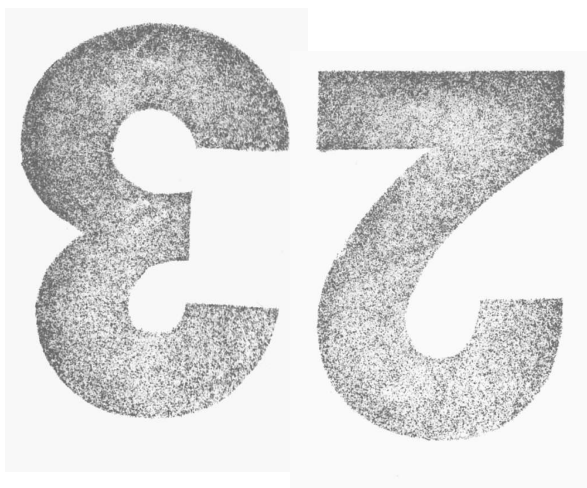
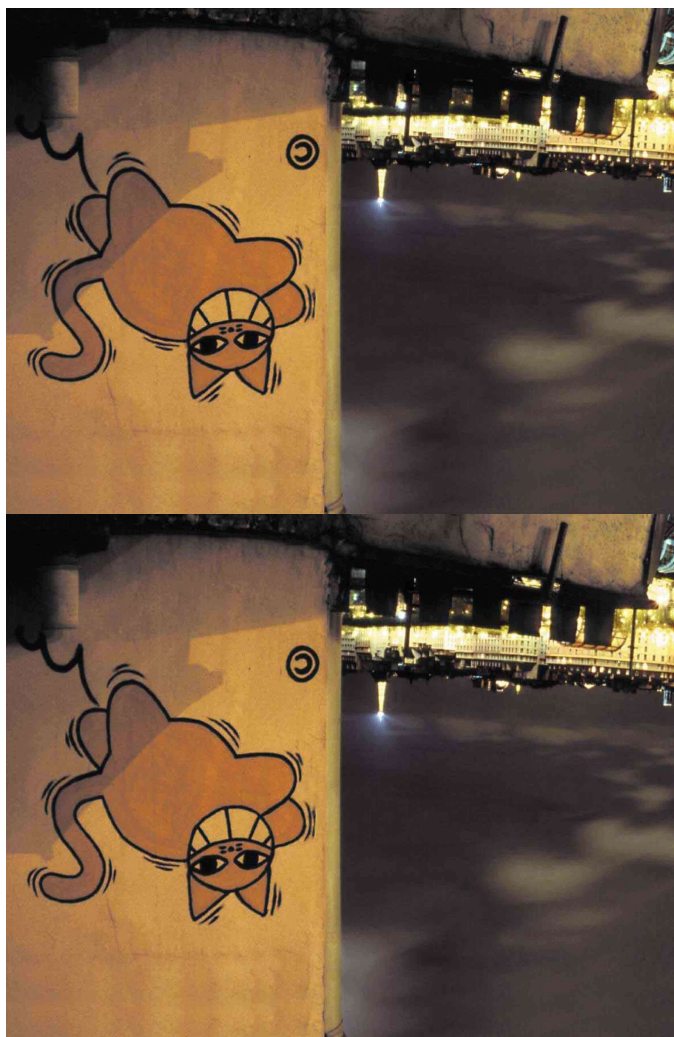

Paris/Berlin (Marker/Kramer)

Variacions del real

* XCÈNTRIC *

París/Berlín (Marker/Kramer)

Dos dels grans cineastes de les revoltes polítiques exploren en la seva maduresa l'escritura íntima de la ciutat: amb una petita càmera de vídeo, Marker segueix la pista d'uns gats pintats en uns edificis de París i fa una crònica satírica i lleugera de la vida al carrer de la ciutat; tancat en una habitació de Berlín, davant les imatges d'un televisor, Kramer reflexiona sobre la representació de la història i la memòria del nazisme i els horrors del segle.

Chats Perchés, Chris Marker. França, 2004, 57 min, vídeo
Berlin 10/90, Robert Kramer. França, 1990, 64 min, vídeo

Chats Perchés, segons Chris Marker

Guillaume va ser un gat de veritat que em va adoptar, que va ser el meu conseller, el meu amic íntim, el meu company, el meu inseparable i l'única persona a la qual deixava estar al meu costat mentre muntava. Per la direcció de les seves orelles veia si estava d'acord o no amb el que feia. I després se'n va anar al paradís dels gats. Un temps després se'm va aparèixer en la forma d'un fantasma. Tenia moltes ganes d'intervenir i sobretot tenia idees. Al matí, quan escoltava les notícies, arribava amb una bafarada de tira còmica i era ell qui se situava així en l'actualitat. Jo no sóc més que el seu mitjà. Doctor Jeckyll i Mister Hyde. Guillaume és tot el que jo no sóc: fanfarró, intervencionista, exhibicionista, no demana sinó que es parli d'ell. Ens vam complementar perfectament.

Chats Perchés, Chris Marker

La primera trobada (amb M. Chat) va tenir lloc (al Canal Saint-Martin) a finals del 2001. L'eco de l'11 de setembre estava encara en l'aire i la visió d'aquest animal afable em va semblar un senyal. Algú havia decidit enviar sobre els murs una imatge de consol i de benevolència. [...] Poc després, un article a Le Parisien em va assenyalar els gats de Réaumur i del boulevard de Strasbourg, i un amic que viu als afores, els de l'estació de Montparnasse. I després, això no va cessar, informadors voluntaris em cridaven cada setmana per dir-me que n'havien trobat un aquí, un altre allà. S'obria la caça. Passejant-me gairebé tots els dies amb la meua petita càmera DV, va començar a germinar la idea de fer una espècie de street movie al París de després de l'11 de setembre. Un petit film d'atmosfera, simple i sense pretensions, i sobretot, per una vegada, sense política! Aquest gat m'atreia —com a gat, per descomptat, doncs pertanyo a aquesta secta dels seus adoradors—, però sobretot per la simplicitat i l'equilibri del seu grafisme, tan diferent al virtuosisme embullat de les pintades o del simbolisme latent dels gràfics. M'evocava la perfecció instintiva dels primers pamflets anarquistes, dels constructivistes de l'època dels «aparadors Rosa» (1).

Chris Marker, «Chris Marker et l'auteur de Monsieur Chat racontent leur rencontre artistique, et leur démarche dans Libération». A: Libération, 4 de desembre del 2004.

(1) Agència de telègrafs russa, per a la qual els constructivistes van fer cartells, van il·lustrar telegrames o van decorar aparadors entre el 1919 i el 1921.

Chats Perchés, Chris Marker

Així, a poc a poc, vaig començar a posar a punt el dispositiu del film. Estava fascinat per l'enorme sala de bany. Mai a la meua vida no havia vist un bany tan gran. Estava fascinat amb les reverberacions amb el centre de tortura de la Gestapo, amb el soterrani de l'exposició «Topografia dels terrors», que feia més o menys la mida del meu bany. Jo al bany. I després volia la televisió, perquè en aquell moment tenia un gran paper en la meua vida. Ho vaig elaborar tot molt [...] i vaig fer l'equivalent del que els músics en diuen un click track, per produir el beat. Vaig aplegar els trossos de plans seqüència que havia començat i interromput als 10 minuts, perquè m'avorria. Els vaig muntar en un cert ordre i vaig decidir que serien la meua guia en la improvisació d'una hora, durant la qual patiria amb el temps: jo i la meua càmera en un espai tancat.

[...] Estava, doncs, allà, en aquella situació. Tenia davant una hora d'imatges. Tenia alguns elements sobre els temps a partir de les imatges, coneixia la durada dels diferents fragments. En el meu cap, sabia que fins que apareguessin les primeres imatges del Mur filmaria aquell espai. Després filmaria el Mur i tota aquella part. Després em posaria davant de la càmera. No m'aturaria fins que escoltés (el dispositiu no em permetia veure el televisor) el començament d'un altre rodatge: era el meu senyal. Tenia una vaga idea dels blocs de materials. Començo aquí, vaig cap allà. Volia que hi hagués un veritable sentiment d'improvisació, i de la possibilitat d'ofegar-se. L'última cosa era: si no tens res a dir, no ho diguis. Era ben bé així. La força d'estar allà, davant la càmera, d'estar assegut

Chats Perchés, Chris Marker

Chats Perchés, per Jacques Mandelbaum

A aquest balanç ràpid però lúcidament recollit d'un món que és presa, com mai, de la bogeria i la injustícia, correspon sobre un altre pla —diguem el de l'imaginari i la poesia— la proliferació dels famosos gats, el regne dels quals sembla reclamar Marker, sense il·lusió però amb persistència. Tot el conjunt crea un collage de gran llibertat en el seu to, on tornem a trobar la mà d'un dels cineastes francesos més sensibles a les lluites polítiques del seu temps, i en el compromís revolucionari, però també en l'anàlisi de les seves desil·lusions. Des d'aquesta perspectiva, Chats perchés deixa una impressió ambivalent, ja que la potència del film està en concordança, podríem dir, amb la naturalesa de la seva constatació: alhora crida a la intervenció poètica com a últim model de resistència i constatació que la utopia —d'ara endavant aconseguida per l'únic truc de la sobreimpressió— es troba a faltar de forma cruel.

Jacques Mandelbaum, Le Monde, 1 de desembre del 2004.

Berlin 10/90, per Robert Kramer

Quan vaig rebre la comanda de fer un film que consistís en un pla d'una hora, estava capficat en la idea de viure les coses amb la càmera. [...] El meu cos està aquí, el meu esperit erra en la meua història, en les meves associacions, en la història i les associacions dels altres. Hi ha un desequilibri en la idea clàssica de la unitat: no té res a veure amb la manera en què vivim al món. Només cal que pensem en el paper de la televisió en les nostres vides, sobretot en aquell moment: la guerra del Golf no havia començat, però estava a punt. La televisió estava encesa a tot arreu, i sobretot als Estats Units. Això formava part de la unitat d'espai i temps: la televisió està allà, en un racó de l'habitació, el so està posat o baixat, i la gent fa les seves tasques.

Chats Perchés, Chris Marker

i deixar passar el temps. Hi havia una única presa. Les sorpreses van ser nombroses. Quan el film es va acabar, no el vaig poder mirar. Tan sols el vaig enviar.

Bernard Eisenshitz. Points de Départ. Institut de la Imatge d'Aix-en-Provence, 2001.

Passage à l'acteur, de Jean-Louis Comolli

A Berlin 10/90, Kramer interpreta el seu propi paper al llarg d'un pla seqüència d'una hora: la durada del rodatge s'enregistra sincrònicament com l'esgotament d'un cos, usura, en l'actor-narrador, realitzador, del desig de filmar, interpretar, parlar. L'actor del documental no està en disposició d'esborrar la intervenció del cinema en la seva experiència o en la prova que viu durant el rodatge. No és tracta tan sols que no pugui fer com si no fos filmat: no pot esborrar les traces de la fatiga i de la tensió del rodatge. Cap maquillatge no pot refrescar el rostre del comediant. No hi ha cap maquillatge interior que li permeti eliminar les marques de la prova. En aquest sentit, el documental documenta l'estat del cos filmat. O, per dir-ho d'una altra manera, el temps que passa, «la mort al treball». Es tracta de sobrepassar la mort sense esborrar el seu treball.

Jean-Louis Comolli, Trafic, primavera del 2008, núm. 65.

Programadors:
Núria Esquerra
i Gonzalo de Lucas

Chats Perchés, Chris Marker